

בית תורה וחסד "עטרת מרדכי אליהו"

בית מדרש יום והצוות לילה, לימוד משניות והוזהר הקדוש לעילוי נשמת הנפטרים. ובית תמחוי לנזקקים על שם ולעילוי נשמת מור' מרן הראש לצ' המקובל האלקי הגה"צ הרב מרדכי אליהו זצוק"ל זיע"א ולעילוי נשמת הנדיקים הקדושים: רבי יעקב רבי ישראל רבי מאיר רבי אצער למשפחת אבותי'רא זיל"א ולע"נ הגאונים הנדיקים: מרן הראש לצ' הרב עובדים זסק ומו"ר הרב זרם אברג'יל זצוק"ל זיע"א

פרשת השבוע מתורת מרן הראש לצ' זיע"א

שכר קידוש השם

"וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אֶהְרֹן הוּא אֲשֶׁר דָּבַר ה' לֵאמֹר בְּקִרְבֵי אֶקְדֹשׁ וְעַל פְּנֵי כָל הָעָם אֶכְבֹּד וַיִּדַם אֶהְרֹן" (וי, ג)

מדוע שתק אהרן? ביאר הספרורנו: "שהתנחם בקידוש השם שנקדש במותם". על כך כתב התרגום: "וקביל אגר טב על משתקיה", וכדברי רש"י: "יקבל שכר על שתיקתו. ומה שכר קיבל? שנתייחד עמו הדיבור, שנאמרה לו פרשת שתויי יין".

הקב"ה משלם מידה כנגד מידה: אהרן התנחם בקידוש השם, ושכרו הוא שנתייחד לו הדיבור, והרי דיבור זה עצמו הוא קידוש שמו הגדול של מלך מלכי המלכים הקב"ה.

הוראת הלכה בשכרות

"וַיִּלְחָרֹת אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" (וי, יא)

כתב רש"י (עפ"י תורת כהנים י, ל"ח): "לימד שאסור שיכור בהוראה. יכול יהא חייב מיתה: תלמוד לומר: כהנים בעבודתם במיתה ואין חכמים בהוראתם במיתה". נשאלת השאלה: מדוע עלולים היינו לחשוב שחכם ימות על הוראה שהורה בשכרותו? **לפי ההלכה** (עיין רמב"ם פ"א מביאת המקדש ה"ד) אסור לשיכור להורות הלכה, אבל ללמוד תורה מותר לו. לפעמים תוך כדי לימוד התורה, עלול הרב להורות הלכה על פלוני שחייב מיתה או לא. לכן אפשר היה לחשוב שהרב יתחייב על הוראת המיתה – מיתה; תלמוד לומר: "אין חכמים בהוראתם במיתה". אמנם אסור לו להורות, אך אם הורה – הוא נחשב אנוס, ופטור.

מודים דרבנן

"וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה וַיִּיטָב בְּעֵינָיו" (וי, כ)

"ישמע משה ושפר קדמוי, ואפיק כרוזא במשריתא למימר: 'אנא הוא דאיתעלמית הילכתא מני, ואהרן אחי אדכר יתה ליי' (תרגום יונתן)

משה רבנו קצף על בני אהרן בפרהסיא ושאלם: "מדוע לא אכלתם את החטאת?" (וי, כ"ג). לו היה משה שומע את תשובת אהרן ושותק, היו העם חושבים שאכן משה צודק בתוכחתו, אך לא רצה עוד להשיב על דברי אחיו, ולכן שתק. אשר על כן הוציא משה כרוז ברבים, שכל העם ידע כי צדק אהרן. כדברי רש"י (תורת כהנים י, ס"ז): "וייטב בעיניו – הודה ולא בוש לומר: 'לא שמעתי'".

בכך לימדנו משה רבינו יסוד גדול: "מודים דרבנן – היינו שבחיהו". אשרי הדור שגדוליו יודעים להודות בטעותם.

הקדושה שבמאכל

"זאת החיה אשר תאכלו מכל בהמה אשר על הארץ" (וי"א, ב)

מובא בגמרא: "דבי ר' ישמעאל: 'זאת הגמל כי מעלה גרה הוא' (וי"א, ד) – שליט בעולמו ידע שאין לך דבר מעלה גרה וטמא אלא גמל, לפיכך פרט בו הכתוב: 'הוא' (חולין נ"ט ע"א).

השליט בעולמו הוא המקדש את האדם, הוא הבדיל בין ישראל לעמים ושידד מערכות תבל, ללמדנו שבמניעת אכילת הדברים הטמאים והאסורים אנו נמנעים מטומאה וטמטום, וזוכים להתקדש ולהתעלות בזה ובבא.

מי שזהר במאכלו ואינו אוכל מן הטמאים אלא מהטהורים, עליו הכתוב (וי"א, מ"ד) אומר: "והייתם קדושים כי קדוש אני". 'אדם מקדש עצמו מעט – מקדשין אותו הרבה; מלמטה – מקדשין אותו מלמעלה; בעולם הזה – מקדשין אותו לעולם הבא' (יומא ל"ט ע"א).

אבל אם אינו נוהר בכך, עליו הכתוב אומר ומהיר: "ולא תטמאו בהם, ונטמאתם בהם"; ודרש חז"ל (יומא, ל"ט ע"א): "אל תקרי 'ונטמאתם' אלא 'ונטמטם', לומר שהעבירה מטמטמת (אוטמת) את ליבו של האדם. ועוד אמרו (שם): 'אדם מטמא עצמו מעט – מטמאין אותו הרבה; מלמטה – מטמאין אותו מלמעלה'".

למדנו מכאן, שאדם שרוצה להתקדש יכול לעשות זאת לא בסיוגופים, בצומות ובתעניות, אלא במניעת אכילת מאכלים אסורים.

תנא דבי אליהו חידושים בפרשה מבית מדרשו

וירא אליכם כבוד ה'

"זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר צִוָּה ה' תַּעֲשׂוּ וַיֵּרָא אֲלֵיכֶם כְּבוֹד ה'" (ט, ו)

משה רבינו מצווה את אהרן ואת בני ישראל להכין קרבנות ליום חנוכת המשכן, הוא היום השמיני. הוא אומר להם: "זה הדבר אשר תעשו - וירא אליכם כבוד ה'". מרש"י משמע שהכוונה היא להקרבת הקרבנות (רש"י להלן בפסוק כ"ג) וז"ל: "אמרו: 'ויהי נועם ה' אלקינו עלינו' (תהלים צ, י"ז), יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם. לפי שכל שבעת ימי המלואים, שהעמידו משה למשכן ושמש בו ופרקו בכל יום, לא שרתה בו שכינה, והיו ישראל נכלמים ואומרים למשה: 'משה רבנו, כל הטורח שטרחנו, שתשרה שכינה בנינו ונדע שנתכפר לנו עון העגל'. לכך אמר להם: 'זה הדבר אשר צוה ה' תעשו וירא אליכם כבוד ה' (פסוק ו), אהרן אחי כדאי וחשוב ממני, שעל ידי קרבנותיו ועבודתו תשרה שכינה בכס ותדעו שהמקום בחר בו'".

לעומת זאת, בעל ה'אור החיים' הקדוש מסביר באופן שונה את הפסוק, לאור דברי תרגום יונתן, שכתב: "ואמר משה: 'דין פתגמא דתעבדון - אעברו ית יצרא בישא מן לבכון, ומן יד יתגלי לכון איקר שכינתא דה'" (העבירו את יצר הרע מלבכם ויתגלה לכם כבוד השכינה). לא מספיק להביא קרבן; בכך עדיין אין הם ראויים לגילוי שכינה. צריכים להסיר את היצר הרע מהלב, לעשות תשובה, ובה יזכו לראות שכינה.

וממשיך ה'אור החיים' הקדוש בלשונו: "אלא ירצה לומר, שהכינו עצמם בערך השלימות והמושל והערכת עמידתם שהיא לפני ה'. ובחינה זו היא הגשת תכלית השלימות". ומוסיף וכתב: "אחר שכתבתי זה בא לידי מדרש חז"ל... ושוב בא לידי מדרש אחר (תורת כהנים) בילקוטי". כוונתו למדרש שאומר: "זיה הדבר' - אמר להם משה לישראל: אותו יצר הרע תעבירו מלבבכם ותהיו כולכם ביראה אחת ובעצה אחת לשרת לפני המקום וכו', ותהיה עבודתכם מיוחדת לפניו, דכתיב (דברים י, ט"ז): 'ומלתם את ערלת לבבכם' וגו'. ואם עשיתם זה - וירא עליכם כבוד ה'". עד כאן והם דברינו עצמם".

והנה בהמשך הפרשה כתוב, שאף שאהרן הכהן הקריב את הקרבנות ובירך את העם בברכת כהנים, לא שרתה שכינה. העם התחיל להתרעם על משה. אמר להם משה: אין הדבר תלוי בי, אלא באהרן, 'כי אהרן אחי כדאי וחשוב ממני, שעל ידי קרבנותיו ועבודתו תשרה השכינה בכס, ותדעו שהמקום בחר בו' (רש"י ט, כ"א).

גם אהרן עצמו טען טענה זו לפני משה, ואמר לו שהוא, אהרן הכהן, אינו ראוי לכך (לפי גדול ענותנותו). אמר אהרן: "בשבילי לא ירדה שכינה לישראל".

מה עשו? נכנסו שניהם לאוהל מועד, 'וביקשו רחמים, וירדה שכינה לישראל'. ביאר 'אור החיים' הקדוש (ט, כ"א), שאז נכנסו מדת החסד של אהרן ומדת הגבורה של משה יחד, ובזכותן ירדה שכינה. **אימתי** ירדה שכינה? כששני האחים, משה ואהרן, מאוחדים היו בדעה אחת, וכדברי המדרש (תורת כהנים): 'תהיו כולכם ביראה אחת ובעצה אחת לשרת לפני המקום'. אם ישראל יהיו מאוחדים באחותם, כמשה ואהרן, תרד השכינה ויצא היצר הרע מתוך הלב.

ועוד: אם רוצים שתרד שכינה אין די בקרבנות, ולא בבניין המשכן, אלא באהבה ובאחוה בשלום וברעות. אנשים שעובדים את ה' ביחד, ולא נותנים מקום ליצר הרע להתגבר עליהם, זוכים ושכינה שורה עליהם ועל הסביבה, ושוכנת על הכלל והפרט.

דבר נוסף: כתב רש"י: "לפי שכל שבעת ימי המלואים שהעמידו משה למשכן ושימש בו ופירקו בכל יום, לא שרתה בו שכינה. והיו ישראל נכלמים ואומרים למשה: 'משה רבנו, כל הטורח שטרחנו שתשרה שכינה בנינו ונדע שנתכפר לנו עון העגל'. למדנו מכאן ענין נוסף בהשראת השכינה: שברון לב. כאשר ראו ישראל ששכינה אינה שורה, נשבר ליבם. הם התחרטו והתביישו במעשיהם בחטא העגל, ורק אז שרתה השכינה.

זהו יסוד גדול בעבודת המקדש ובעבודת ה'. לבנות בית בלי שברון לב, להקריב קרבן בלי שברון לב - הרי זה כאילו לא בנה ולא הביא. קרבן מכפר כאשר באה עמו החרטה, כאשר יש עמו שברון לב. 'זבחי אלקים רוח שנברה' (תהלים נ"א, י"ט). כיון שהיתה חרטה מעולה - הופיעה שכינה, 'וירא כל העם וירונו' (ט, כ"ד).

